

# FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,  
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre --- 8 korona  
Félévre --- 4 " "  
Negyedévre --- 2 " "  
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

**SZILASSY ZOLTÁN**

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
BUDAPEST,

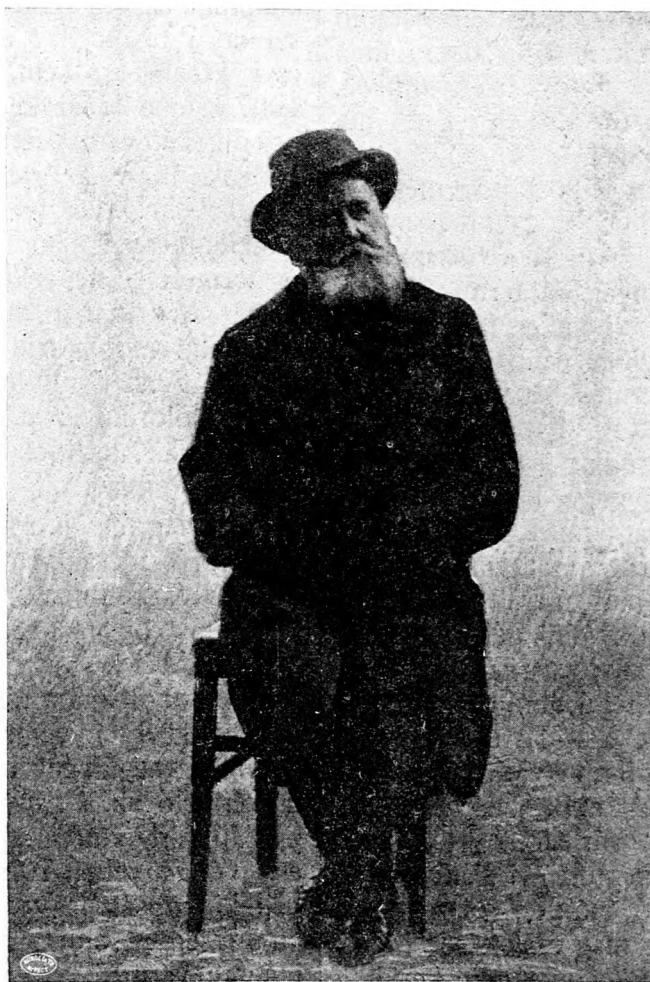
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

## Madarász József

a legrégebb élő magyar országgyűlési képviselő.

Megírtuk a múlt héten, hogy a sárkeresztúri kerület országgyűlési képviselőjét, Madarász Józsefet, osztatlan örömmel üdvözltek a honatyák abból az alkalomból, hogy képviselőségének hatvanadik évfordulóját megérte.

Az öreg Madarász tiszteletreméltó ősz alakjának láttán minden magyar embernek kalapot kell emelnie. Másfél emberöltőn keresztül képviseli az országgyűlésen a sárkeresztúri kerületet. Változtak az idők, az emberek, a magas politika szédületes kanyarodásokon esett keresztül, de a magyar függetlenségi eszme iránt való tántoríthatlan hűségében az öreg Madarász ugyanaz az ember ma is, mint hatvan évvel ezelőtt.



Minden ízében független magyar politikus, aki a Deák-, Tisza-, Szapáry-, Bánffy- és Széll-féle kormányzati rendszerek alatt mindvégig hűségesen kitartott az alatt a politikai lobogó alatt, melyre Magyarország függetlensége van jelszavul fölírva.

Madarász József különben már a múlt század harmincas éveiben is szerepelt a pozsonyi dietán, mint a távollevők követe. A magyar országgyűlési szakok kezdetekor több ízben volt korelnök és mint ahogy igaz magyar szíve sugalta, mindenkor pártatlanul vezette a tanácskozásokat. A közel százéves öreg uron magyar öltönyében korántsem látszik meg a nagy idők nyoma.

**Jobb és megbízhatóbb magvakat**

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

**MAUTHNER ÖDÖN** cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében  
BUDAPESTEN, VII., Rottenhiller-utca 33. sz.  
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.



### Az ország dolga.

Péter Pál napja elmúlt s még mindig munkában van a törvényhozó testület. Valószínű azonban, hogy ennek a hétnek a végére kikapják a honatyák is az obsitot s megkezdődik a régen várt nyári szünidő, ami rájuk is fér, mert izzadságos munkát végeztek kora tavasz óta. Egész sereg törvényt alkottak. Hajh, vége van annak az időnek, amikor is egy-egy törvényszakaszt körömszakadtig lehetett obstruálni! — sóhajtoznak a maroknyi ellenzések: szélbaliak és nemzetiségek. A függetlenségi kormánypárt tömör táborán keresztültörniök nem sikerül, obstrukciójuk tiszavirágéletű... A törvényhozás kereke azonban forog, forog, úgyszólván minden forgása nyomában egy-egy törvény, melyek mindannyia a szabadelvű rendszerek alatt elnyedni nemzeti életet táplálja duzzadó erőforrásokkal...

A hét elején letárgyalta és elfogadta a képviselőház a *szeszdó fölemeléséről* és a szeszkontingens felosztásáról szóló törvényjavaslatot. Majd sorra vette az *állami munkáslakások* építéséről szóló javaslatot. Az egész Ház osztatlan tetszéssel fogadta ezt a törvényjavaslatot, melynek intézkedései alkalmasak arra, hogy a főváros és környéke szegényebb lakosságát megmentsék a lakáshiány és a drága lakbér csapásaitól.

Ezen a héten került szőnyegre a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat is és a végrehajtási törvény módosítása. A hét végén tárgyalta a Ház a birtokrendezésről szóló javaslatot.

### Forrongás Boszniában.

Nyugtalanító hírek érkeznek Boszniából, ebből a szilvatermő köves tartományból, melynek minden jártányi útjához magyar bakák vére tapadott az okkupációkor. Sok-sok kereszt és jeltelen sírhalmunk van odalent, amelyek alatt egy-egy ütközetben elesett magyar fiu teteme porlad. A sok pénzzel és vérrel okkupált Bosznia sehogy sincs megelégedve a magyarosztrák főnhatósággal, folyton forrong, úgy hogy egy véletlen alkalom vagy külhatalmi beavatkozás véres lázongást vagy forradalmat idézhet elő. Szerajevóban és a vidéki központokban tekintélyes gazdag kereskedők és birtokosok házában történnek a titkos összefüvetek. A barátságos vendéglátás ürügye alatt komoly politikai tárgyalásokat folytatnak a bosnyák vezérférfiak, akiket részint a függetlenség érzete, részint montenegrói vagy szerb pénz hajt bele kényes vállalkozásukba.

A bosnyák lapok szerkesztői és szerb ujságírók is részesei a mozgalomnak; Boszniában a lázító cikkek írói felett nem esküdt bíraskodás foly, hanem a büntető törvényszék ítélkezik. Nemrégiben is Szerajevóban egy ujságíró lázítás miatt öt évi fegyházra ítélték s az illetőt vasra verve notórius rabokkal együtt katonai fedezet mellett szállítottak Zenicára, a katonai fegyházba. Ezek az erélyes rendszabályok azonban a lappangó tüzet aligha fogják elfojtani s lehet, hogy közel az idő, hogy néhány magyar ezred tartalékosai elkeseredve fújják majd a régi nótát a vasuti kocsik ablakain a magyar mezőkre:

— Mén a gőzös, mén a gőzös Kanizsára,  
Kanizsáról, Kanizsáról Boszniába...

Annyit boszniai katonai körökben megállapítottak már, hogy a forrongást Szerbiából szítják.

### A katonatiszt becsülete és a párbaj.

— Új becsületügyi eljárás a hadseregben. —

A katonai becsületbeli eljárásnak régebb idő óta előkészített reformja végre-valahára megvalósul s ezzel együttesen kialakul a hadvezetőségnek a párbaj kérdésében való állásfoglalása is. Arra természetesen nem lehetett gondolni, hogy a párbajt teljesen megszüntessék, mert sem a törvények, sem a társadalom nem nyújt elegendő védelmet a becsület számára. Arra az egyre azonban határozottan törekszik a hadvezetőség, hogy a katonatiszteknek egymás között való párbajozását a lehetőség szerint korlátozza. Sajnos: a katonatisztek és polgárok között keletkezett lovagias ügyek békés elintézését már nem szorították bele az új becsületügyi eljárás korlátai közé, holott ez éppen olyan szükséges volna, mint a tiszték egymás közt való lovagias vérengzésének megrendszabályozása.

Az új becsületügyi eljárásról a következő részleteket vettük:

A király szentesítette az új becsületügyi szabályzatot, amely legközelebb már meg is fog jelenni. Az újítások közül első sorban az érdemel említést, hogy míg az eddigi becsületbírósi eljárás nem ismerte a felebbezést, a hadügyminiszter legfeljebb csak formai okokból függeszthette föl a becsületbírósi ítéletet, az új eljárás felebbezési fórumot állít föl, amely a hadügyminiszter elnöklésével lesz hivatva a becsületbírósi ítélet ellen benyújtott felebbezéseket felülbírálni és esetlegesen új ítéletet hozni. A szabályzat szerint a felebbezés a becsü-

**AJÁNLJUK** nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

**magyar fogatos szőlőpermetezőinket,**

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezete**

**BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.**

letbírósi ítélet kézhezvétele után tízennégy nappal írásban adandó be. Az új szabályzatban gondoskodás történik arra nézve, hogy ha a becsületbírósi tárgyalás és ítélethozatal után a vádlottra nézve akár terhelő, akár mentő körülmények mutatkoznak, egészen újból legyen lefolytatható az egész eljárás a tiszti becsületbírósi előtt.

Fontos újítás a becsületügyi szabályzatban a párbajkérdés rendezése. Az új szabályzat azt rendeli, hogy minden becsületbeli ügyben az érdekelt felek tartoznak jele tenni a becsületbírósi elnökének, illetőleg fölöttes parancsnokságuknak, amely azután összehívja a becsületbírósi elnököt, megvizsgálja az ügyet. Ez a rendelkezés alkalmas arra, hogy véget vessen a hadseregben a párbajnak, annál is inkább, mert az új szabályzat egyáltalán eltiltja a feleket a fegyveres mérkőzéstől.

Ez a rendelkezés azonban nem állhat meg, amikor tiszteknek polgáremberekkel támad lovagias ügyük, mert ilyen esetben polgáremberek nem kötelezhetők, hogy alávéssék magukat a katonai becsületbírósi döntésének, vagy ha alá is vetik magukat, nincs arra mód, hogy a katonatiszti becsületbírósi határozata velük szemben végrehajtható legyen.

Az új becsületügyi eljárásra vonatkozó szabályzat még ez év október elsején életbe lép.

### Mi hír a külföldön?

#### A perzsi forradalom.

A forradalmi mozgalom Perzsiában egyre terjed. Teheránban ugyan egyelőre helyreállt a nyugalom, ellenben a vidékről nyugtalanító hírek érkeznek. A Perzsia északi részében lévő török csapatok nyugodtan maradnak az általuk megszállott területeken. Konstantinápolyból ugyanis azt a parancsot kapták, hogy a vitás területet tartsák megszállva, de tovább ne nyomuljanak. A vidéki városokban elkezdett küzdelem folyik különböző pártok között. Restben a kormány fegyveres erővel akarta a politikai klubokat bezárni. A klubok tagjai a nép támogatásával fegyveresen ellenállottak a kormány csapatainak. Az utcai harc több óra hosszáig tartott. Mindkét részről sok sebesült volt. A vidékről érkezett hírek a sahra lesújtó hatást tettek.

Egész Perzsiában kihírdették az ostromállapotot. A sah egy Teherántól északra két mérföldre lévő kastélyába költözött. A fővárosban még mindig nem állott helyre teljesen az állami tekintély s a rablás és fosztogatás egyre tart. Az angol követséget kozákok őrzik, nehogy valaki oda menekülhessen. A parlament tizenkét tagját kőpadra vonták és kivégezték. Tebrizben az ottani orosz konzul elnyomta a fölkelést, de azért a fekete százak fosztogatása egyre tart. Az európaiakat nagy pánik fogta el.

A sah közvetlenül Edvárd királyhoz fordult azzal a panasszal, hogy az itteni angol követség menedéket

nyújt perzsa alattvalóknak. A király válaszában a követésnek adott igazat, a mennyiben utalt a legutóbbi számos kivégzésre, a melyek tulajdonképpen ok nélkül rendeltettek el. Az általános amnesztia komolyságában senki sem hisz, miután még aznap is két letartóztatás történt. A városban a legutóbbi események következtében nyugalom van. A bazárok forgalma csekély.

#### A szerb válság.

A válság tízennégy napos ideje után végre hivatalosan megindultak a tárgyalások a kormánypárt és az ellenzék között. A kormánypárt delegátusai a miniszteri tárcák betöltésére kiszemelt politikusok, míg az újradikálisok pártelnökségüket deszignálták a tárgyalásokra. Bár a Pasics-kormány lemondása óta immár két hét telt el, a politikai helyzet még mindig változatlan. A kormánypártnak az a követelése, hogy az ellenzék a költségvetés és a kereskedelmi szerződés ügyében ne akadályozza a Velimirovics-kormányt, mely esetben visszavonja a királyi család tagjai részére szánt apánásra vonatkozó javaslatokat. Az újradikálisok ellenben ragaszkodnak ahhoz, hogy most csak a költségvetés intéztesse el és ezután mindjárt új választások rendeltessenek el. Politikai körökben azt hiszik, hogy most, amidőn már a tárgyalások megindultak, kompromisszum fog létrejönni, amely szerint az ellenzék hozzájárul a kereskedelmi szerződés elintézéséhez és ezzel szemben a kormánypárt beleegyezik abba, hogy az új választások az ősszel tartassanak meg.

#### Az orosz hadügyi reform.

A дума ülésén, Bobrinszki gróf előadó, szélső jobbpárti közölte, hogy a költségvetési bizottság és a honvédelmi bizottság közös tanácskozásán arra a meggyőződésre jutott, hogy a kért hitelek megszavazása sürgősen szükséges és hogy a hadügyminiszter által meghatározott határidő a legszélsőnek mondható, hacsak nem akarjuk kockáztatni, hogy az orosz hadsereg mozgósítás esetén minden szükségesben hiányt szenvedjen. Az előadó örömmel kijelentette továbbá, hogy majdnem a hadsereg összes szükségleteit Oroszországban szerzik be és a szükségletnek csak jelentéktelen részét szerzik be külföldön. A tanácskozás nem szorítkozhatott a hadügyminiszter konkrét javaslatainak határai közé, hanem az egész idő alatt az összeséget tartotta szem előtt azoknak az intézkedéseknek, a melyek szükségesek a birodalom védőerejének akként való helyreállításához, hogy a jelenlegi hadi technikának és Oroszország nagyhatalmi állásának megfelelő legyen. Nem tennék eleget a császár és haza iránt való kötelességünknek, így folytatta beszédét, ha nem fejeznék ki reményünket, hogy az egységes kormány jelentést fog tenni a császárnak azokról a nehézségekről, a melyek a hadügyminisztériumban fölmerült vélemény-különbségekről folynak.



## Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfi, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Egetett szeszitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.





## • SZÖVETKEZETI ÉLET •

### A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége.

A parádi napnak rendkívül jelentős eseménye az, hogy végleg megalakult ezen a napon a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége is. A külön-külön működő nagy szövetkezeti központok ezzel oly szervet nyertek, amely biztosítja a szövetkezeti mozgalom egyöntetű és biztos haladását.

A gyűlésen ugyan nem nyert végleges vezetőséget a szövetség, de ősszel, amikor Károlyi Sándor gróf szobrát leplezzük le, ez is megtörténik.

A szövetség alakulásának a terve a Budapesten tartott nemzetközi szövetkezeti kongresszuson merült föl.

A szövetség megalakulását eddig sok akadály késleltette, a többi között a politikai zavarok is, újabban pedig a kereskedelemügyi miniszter kifogásolta több tekintetben a hozzá fölterjesztett alapszabályait a szövetségnek. A visszaküldött alapszabályokat revízió alá vették és most Parádon végleg megalakult a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége.

Az alakuló gyűlést Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, mint a Magyar Gazdaszövetség elnöke nyitotta meg. A tanácskozásokat később Mailáth József gróf vezette.

Horváth János dr. előadó bemutatta a módosított alapszabályokat, egyúttal bejelentette, hogy eddig 17 magyarországi szövetkezeti középpont csatlakozott a szövetséghez. Az első főszovaló, Seidl Ambrus kifogást emelt az ellen, hogy az alapszabályokat a kereskedelemügyi miniszter vizsgálta fölül. Veszedelemesnek tartja különösen a miniszternek azt az óhaját, hogy a szövetség vezetőit egybehívandó közgyűlésen válasszák meg, nézete szerint az ügyvezetésben a szövetség alapítóinak kell döntő befolyással bírniok. A közgyűlés magáévá tette Seidl Ambrus nézetét, egyúttal több módosítást tett az alapszabálytervezeten. A szász vidéken levő magyarországi Raifeisen szövetkezetek táviratban jelentették be csatlakozásukat a szövetséghez.

Mailáth József gróf záróbeszédében azt javasolta, hogy a szövetség végleges szervezetét ősszel, a Károlyi Sándor gróf szobrának a leplezése alkalmából alkossák meg. Az alakuló gyűlés a javaslatot egyhangúlag elfogadta és egyben kimondta a szövetség megalakulását.

A szövetség legfőbb célja lesz a törvényhozási, jogi, közigazgatási intézkedések figyelemmel kísérése, a kormányoknak és hatóságoknak való szakvéleményadás, a

szövetkezeti élet terén mutatkozó hiányok pótlása, a szövetkezeti propaganda, végül a szövetkezeti élet terén fölmerülő intézkedések eldöntése.

### Tízezer munkáslakás.

(Folyt. és vége.)

1831 körül megüti az első, 1860 körül a második, 1870 körül már a harmadik, 1884 körül a negyedik, 1890-ben az ötödik, 1900-ban a hetedik, 1906-ban pedig már közel a nyolcadik százezer lakost. A lakrészek száma pedig ugyanazon idő alatt alig ötszázézerrel szaporodott. Ha tehát zsúfoltnak átlag csak minden olyan „lakrészt” mondunk, amelyben két személynél több lakik, úgy azt látjuk, hogy míg a főváros lakossága 1870—1900 között 453,816 lélekkel, tehát közel egy félmillióval szaporodott, a lakrészek száma csak 500,451-el és így két lélekre teljesen egyenletes elosztás mellett sem juthatna egy lakrész“.

Budapest dolgos népességének több mint egyharmada él határozottan egészségellenes, túlszűfolt lakásviszonyok között; egy további harmadának lakásállapota már ezen a határon mozognak, amelyen e veszélyek szinte fenyegetik. Butorzat az ilyen lakásokban jóformán nincs is, minden talpalatnyi térre szükség van fekvő emberek számára. A falak mellett három-négy nyoszolya, amelyeknek szalmazsákja egy-egy család: férj, feleség, gyermekek számára szolgál hálólhelyül.

A földön ember-ember mellett fekszik. Emberi örömkö természetesen azok számára, akik így élnek, nincsenek. Családi életről szó sem lehet. A társadalom számára ezek az emberek majdnem menthetetlenül el vannak veszve.

Ilyen látószög alatt nézve az állapotokat, tudjuk csak megérteni, mit jelent az, ha Budapesten egyszerre tízezer „kis lakó” szabadul meg nem is a lakás, hanem a lakhatás gondjától.

A munkásházak természetesen elsősorban az állami vállalatoknál alkalmazottak javára fognak szolgálni. De az állami üzemeknek joguk is van, hogy munkásaikat a bérfizetésnél még erősebb kapcsolatokkal is fűzzék magukhoz.

**Somogy megyei szövetkezetek.** A Somogy megyében működő hitelszövetkezeteknek Pallavicini Ede ögróf elnöke alatt álló szövetsége évenként tartani szokott gyűlését ez alkalommal Csurgón, tehát közel a Drávához és kedves Horvátországhoz rendezte folyó hó 25-én. A gyűlés eredményével, az ottani hitelszövetkezetek megerősödésével bővebben lesz alkalomunk foglalkozni. Itt csak annyit akarunk ez alkalommal közölni, hogy a gyűlés szövetkezeti szempontból rend-

**BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZ-  
CSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK,  
RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK STB. STB.**



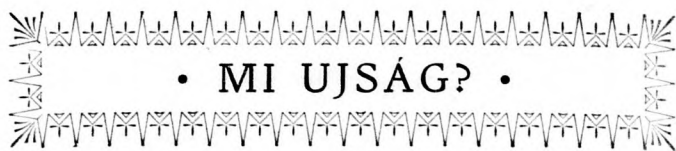
Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.



**A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest  
V., VÁCZI-KÖRUT 32.**

kívül érdekes volt, hogy a különböző társadalmi rétegeknek összeolvadását, összhangzó működését tüntette fel egy közös nagy cél érdekében. Ez eredmény létesítésében az oroszánrész Pallavicini Ede örgrófot és hűséges munkatársát, Jantsits Endrét illeti meg. Ki kell azonban emelnünk azt is, hogy a vármegye főispánját, Kapotsfly Jenőt, tiszteljük a munka élén Kacs kovich Lajos alispánnal, s a különböző felekezeti papság mind részt kértek ebben a munkában, tehát részt biztosítottak maguknak az elismerésben is. A csurgói gyűlés a gimnázium tornatermében folyt le. A szokásos tárgyakon kívül nagyon érdekes előadást hallottunk Kollár Lajostól, ki a bükkösi hitelszövetkezet küzdelmeiről s a földmívelési miniszter támogatása mellett elért igazán nagy sikerekről számolt be. Az előadásért nemcsak az elnök, hanem Makfalvay Géza volt államtitkár is lelkes szavakban mondott köszönetet. Kiss János, egyszerű polgárember, keresetlen közvetlenséggel vázolta az alsó-sarkadi hitelszövetkezettel kapcsolatos tejszövetkezetnek tizenegy éves multját. Ennek eredményeiről legyen elég ez alkalommal csak annyit említenünk, hogy e tizenegy év alatt a szövetkezetnek közel 600 ezer korona bevétele volt a tejtermékekből. Ez eredmény készítette Rubinek Gyulát, az O. M. G. E. igazgatóját, hogy méltányolja a somogyi polgárság erélyének és kitartásának ez ékesen szóló bizonyítékát. Horváth János, az Országos Központi Hitelszövetkezet aligazgatója, szokott világossággal és meggyőző hangon beszélt a gabonarakartári szövetkezetekről, ami Csurgón annyival inkább fontos, mert ott ezidőszerint indult meg a mozgalom egy ilyen szövetkezet megvalósítására. A közgyűlés befejezése után következett a Pallavicini Ede örgróf által adott lakoma, amelyen elmondott felköszöntők tovább fejlesztették és erősítették azt az örvendés egyetértést, mely a szövetkezeti gyűlés tagjai között idáig is kifejtett. Ha sok oly központja volna a szövetkezetnek, mint a somogyi, akkor ma már nagyobb eredményekről tudnánk az ország más részében is beszámolni.

**Munkáslakások.** Bácsbodrog, Békés, Csongrád, Temes és Veszprém vármegyék különösen dicsérendő tevékenységet fejtenek ki abban, hogy a népesebb városok és községekben, ahol a munkásság nyomorult bérlakásokban szorong, a gazdasági munkásnépnek saját otthon teremtésnek. A társadalom szociális érzékét jellemzően bizonyítja az, hogy ez évben tizezer gazdasági munkáscsalád jut saját ház- és tüzhelyhez. Legujabban Veszprém vármegye és Veszprém városa négyszázharmincezer korona kölcsön felvételét határozta el, melyből négyszázharminc gazdasági munkásnak házépítésre nyújt lehetőséget. Nagyikinda, Sövényháza, Peér, Bakony községek külön-külön határozatokkal tették lehetővé, hogy gazdasági munkásoknak otthon építtessék. Torontál- és Temes megye ezer-ezer munkásház építésével vesz részt ebben a szép akcióban. Temes vármegye ezer munkásházat akar építtetni a múlt évben meghozott törvény keretében nyújtandó állami támogatás mellett. A törvényhatóság ez irányban meg is indította a tárgyalásokat. Darányi miniszter a helyszínére küldött megbízottját, kinek jelenlése alapján értesítette a vármegye alispánját, hogy ha a vármegye egy millió korona törlesztéses kölcsön felvételét határozza el erre a célra, a törvényben szabályozott állami támogatást hajlandó megadni. Hasonlóképpen biztosította Darányi földmívelésügyi miniszter az *Uri* és *Óvári* szatmármegyei községből hozzá fordult gazdasági munkásokat is, hogy tervezett építkezéseiket kedvezményben részesíti.



## • MI UJSÁG? •

**Péter-Pál.**

— Péter és Pál tudjuk: nyárban,  
Összeférnek a naptárban . . . !

Hát igen, összefér a két apostol, egy napra esik a névünnepek. Micsoda szép nap ez? Ekkor kezdődik az aratás. A kasza peng, az aratónép dala versenyre kél a pacsirta szózatával, mely égbe sírja énekét.

Sajnos, nem fizet bőven az idén az elvetett mag a magyar gazdának, akár csak sziklára vetette volna; a véráztatta magyar rögökön mintha átok volna, az egykor acélos búza színét veszítette, a teli magtáraknak híre-hamva sincsen.

Legalább ezt következtethetjük a terméskilátásokról közzé tett kimutatások adataiból.

De ne csüggedj jó magyarom, vedd le a földnek ilyen-amolyan termését és küldjed hő fohászodat a magyarok Istenéhez egy jobb jövődjéért, bőséges termésért.

**A király Ischlben.** A király Ischlben is ugyanazon program szerint tölti napjait, mint az előbbi években. Korán fölkel, sétál a kertben s mihelyt a bécsi futár megérkezik, íróasztalához ül és átveszi a szokásos jelentéseket. Ez reggel 7—8 óra között történik. Fél háromkor van az ebéd, amelyen a király és inkább környezete vesz részt, délután a király ismét sétál a villában. A minap jelentette a királynak Titz Leó udvari tanácsos, az udvari vadászatok vezetője, hogy Langwiesben szarvasok mutatkoznak. A király erre nyitott kocsiban egészen egyedül oda hajtatott, ahol alig kezdődött meg a hajtás, két erős szarvas bukkan föl egymásután a király előtt, amelyeket sikerült leterítenie. A szarvasok már tíz évesek voltak. A király nagyon megörült a vadászszákmánynak s este hat órákor visszahajtatott Ischlbe.

**A belügyminiszter Londonban.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter, aki ezidőszerint Londonban tartózkodik, sorra látogatja London muzeumait és egyéb látnivalóit és sokat érintkezik Anglia irányadó társadalmi köreivel is. Az elmúlt hét folyamán hivatalos volt a külügyminisztérium nagy fogadására, ahol megjelent a velszi hercegi pár, ott voltak az udvar tagjai, a miniszterek, nagykövetek, továbbá Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó és Vay Péter gróf apostoli protonotárius. Andrassy gróf megjelent az ascoti versenyeken, úgyszintén a nemzetközi díjlovaglason. Szombaton a magyar kiállítás területén Vay Péter gróf adott a miniszter tiszteletére ebédet.

**Erzsébet Amália Balatonföldváron.** Erzsébet Amália királyi hercegasszony férjével, Lichtenstein Alajos herceggel, mint nekünk írják, a két ünnepnapot Balatonföldváron töltötte. Junius hónapban már másodszer fordultak meg e gyönyörű balatoni fürdőn, mely kiválóan megnyerte tetszésüket.

**Egy alispán ünneplése.** Szepes vármegye közönsége vasárnap ünnepelte Neogrady Lajos dr. alispánt, aki huszonöt évvel ezelőtt lépett a közigazgatás szolgálatába. Este a katonai zenekar szerenádót rendezett az alispán tiszteletére s a különböző küldöttségek tisztelegtek nála. A középponti és járási tisztviselők küldöttségét Gundelfinger Kálmán árvaszéki elnök, a községi és körjegyzők küldöttségét Scholtz Pál sztrassai jegyző,

a vármegye tíz rendezett tanácsu városának a küldöttségét Folgens Kornél iglói polgármester vezette az alispánhoz. Kaynar Gyula lőcsei polgármester küldöttség élén adta át az alispánnak a Lőcse város díszpolgárságáról szóló oklevelet. Üdvözölték az alispánt Salamon Géza főispán, a katonai tisztikar, a törvényszék, a felekezetek s a különböző egyesületek küldöttségei.

**Nagy idők tanui.** Nagykőrösről jelentik: Szalay József 48—49-iki szabadsághős e héten Nagykőrösön meghalt. Mint tizenhét éves főhadnagyot Eperjesen felül, Lófalú közelében a muszkák sulyosan megsebesítették és holttestekkel együtt temetni vitték. Szerencsére képes volt életjelt adni magáról és megmenekült az élve eltemetéstől. Azóta a béna hőst, kit Nagykőrös apraja-nagyja a legnagyobb tisztelettel vett körül, kis kocsiban tologatták a város utcáin. Halálát özvegye és egyetlen fia, Szalay György városi tanácsos gyászolja. — Böckel Károly negyvennyolcas honvédtizedes június 28-án életének nyolcvanadik, boldog házasságának negyvennyolcadik évében Kolozsváron meghalt.

**Földvásárlás a csernovaiak részére.** Rózsahegy-ről jelentik, hogy a tót nemzetiségi párt által a csernovai vérengzés áldozatainak fölsegítésére összegyűjtött mintegy ötvenezer koronáért most Liptó megyében földbirtokot vásároltak. Ezt a birtokot parcellázzák és az árvák és sebesültek közt fölosztják.

**Magyar vasutasok Velencében.** Az Országos Vasutas Szövetség fiumei kerülete Péter-Pál-napjára társas kirándulást rendezett Velencébe. Az utban résztvettek a szövetség tagjai az ország majd minden vidékéről és számos vendég is csatlakozott a kirándulókhoz. A magyar társaságot Velencében nagy lelkesedéssel fogadták. A vasutasok a Dániel Ernő nevű külön gőzösön tették meg az utat.

**Jubiláló plébános.** Hármás ünnepet ült június 29-én Simon Péter dunaalmási plébános: a nevenapját, áldozó papságának negyvenéves és dunaalmási plébánosságának huszonöt éves jubileumát. Az ünnepen, amely szent misével kezdődött, nagy közönség jelent meg. Ott voltak: Világhy Gyula, a kerület képviselője, Fáy István főszolgabíró, Lőrinczy György tanfelügyelő, lelkésztársai és mások.

**Életmentés a Balatonban.** A somogy megyei Balatonlellén, amely tudvalevőleg kedvelt fürdőhely, kedden izgalmas esemény történt. Mint egy tudósítás jelenti, Szücs Sándor bankhivatalnok a mély vízben fürdött, távol a parttól, amikor ereje egyszerre elhagyta és fuldokolni kezdett. Segélykiáltásaira Krása Jenő lellei földbirtokos sietett mentésére, aki maga is kimerülten ért a fuldokló emberhez. Szücs görcsösen belekapaszkodott mentőjébe, úgy, hogy Krását is az elmerülés fenyegette. Valóságos harc fejlődött ki a két ember között, végre is sikerült Krásának talajt érni és a már eszméletlen kívül levő Szücsöt kimenteni. Az izgalmas jelenetnek nagy közönsége volt, amely megéljenezte a bátor életmentőt.

**A naszvadi tűzvész.** Naszvad komárom megyei községben a minap nagy tűzvész pusztított, amelynek a község nagy része áldozatul esett. A tűz összesen 339 lakóházat és melléképületet pusztított el. A katasztrófának egy emberélet is áldozata lett, ketten pedig megsebesültek. A kár mintegy 270,000 korona. Az égettek javára a megyében gyűjtés indult meg, amely

eddig is szép összeget eredményezett, de azért a lakosság nyomora még mindig igen nagy, mert mintegy száz család nem képes leégett házát újraépíteni.

**Román nemzetiségi tüntetés.** A gyulafehérvári királyi ügyészség a magyar nemzet ellen elkövetett izgatás miatt bünvádi eljárást indított hét előkelő román nemzetiségű férfi és négy uri nő ellen, kik Balászfalván egy bál alkalmával a „Desteapta-te Romane” (Ébredjetek románok!) című dalt énekelték, illetve eljátszásánál fölállottak és éljeneztek. A vádlottak mindannyian az értelmiségi osztályhoz tartoznak, van közöttük egy ügyvéd, egy érseki jószágigazgató, tanár, takarékpénztári könyvelő stb. Az ügyészség a vádat a büntető törvénykönyv 172. szakaszának 2-ik bekezdésére alapítja.

**Agyonlőtt parasztmenyecske.** Nagyváradról rejtélyes gyilkosságot jelentenek, amely a biharmegyei Felsőverzár községben történt. Szombaton éjjel ismeretlen tettes megölte Farkas Rozália fiatal parasztmenyecskét. A gyilkosságnak igen érdekes részletei vannak. Farkas Rozália lakodalomban volt a faluban. A menyecske, a falu egyik legszebb asszonya, férje nélkül vett részt a vigasságon s egyedül tért haza onnan. Nyomában nem láttak senkit s a gyilkos valószínűleg a ház körül leste áldozatát. A menyecske betért a lakásba, s a nyitott ablaknál vetette le ruháját. Mikor az ablaknál állva el akarta oltani a lámpát, az ablakon át hirtelen golyó találta, melytől összerogyott s rövid haláltusa után kiszenvedett. A vizsgálat nem tudott eredményt felmutatni. Az asszonynak ellensége nem volt, szeretőt nem tartott s így semmi adat sincs a nyomozó hatóság kezében.

**A bécsi hódoló körmenet kudarca.** Megírtuk már, hogy a bécsi hódoló díszmenet óriási deficittel végződött, mert a közönség egyáltalán nem törte magát a méreg drága tribünjegyekért s az utolsó napon koronájával kellett azokat vesztegetni. Most az elszámolás után kiderült, hogy a deficit még sokkal nagyobb, mint eleinte hitték. A kiadások a következők voltak:

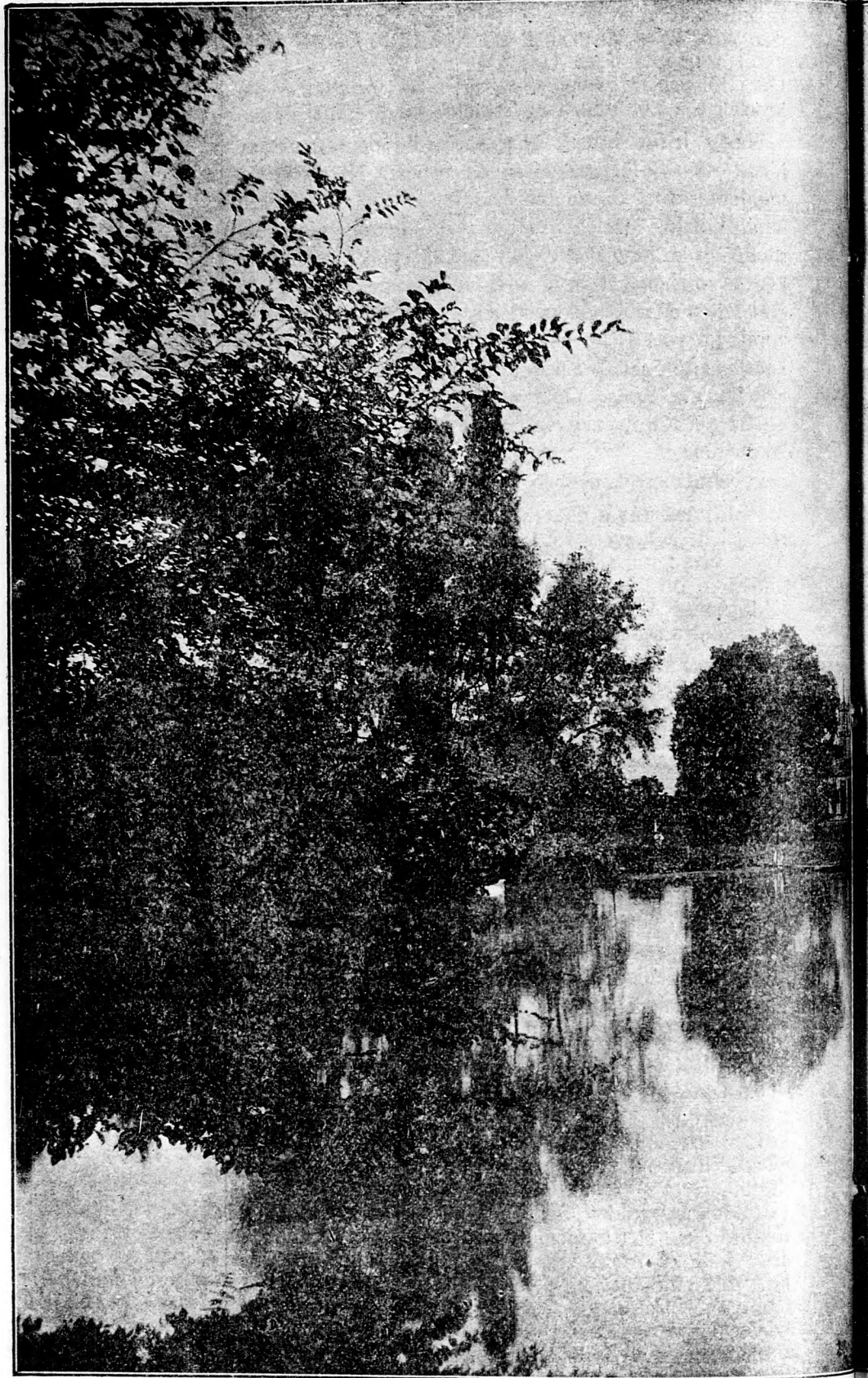
A történelmi menet	---	---	---	1.500,000
Nemzetiségek menete	---	---	---	300,000
Tribünök	---	---	---	1.200,000

Összesen... 3.000,000 kor.

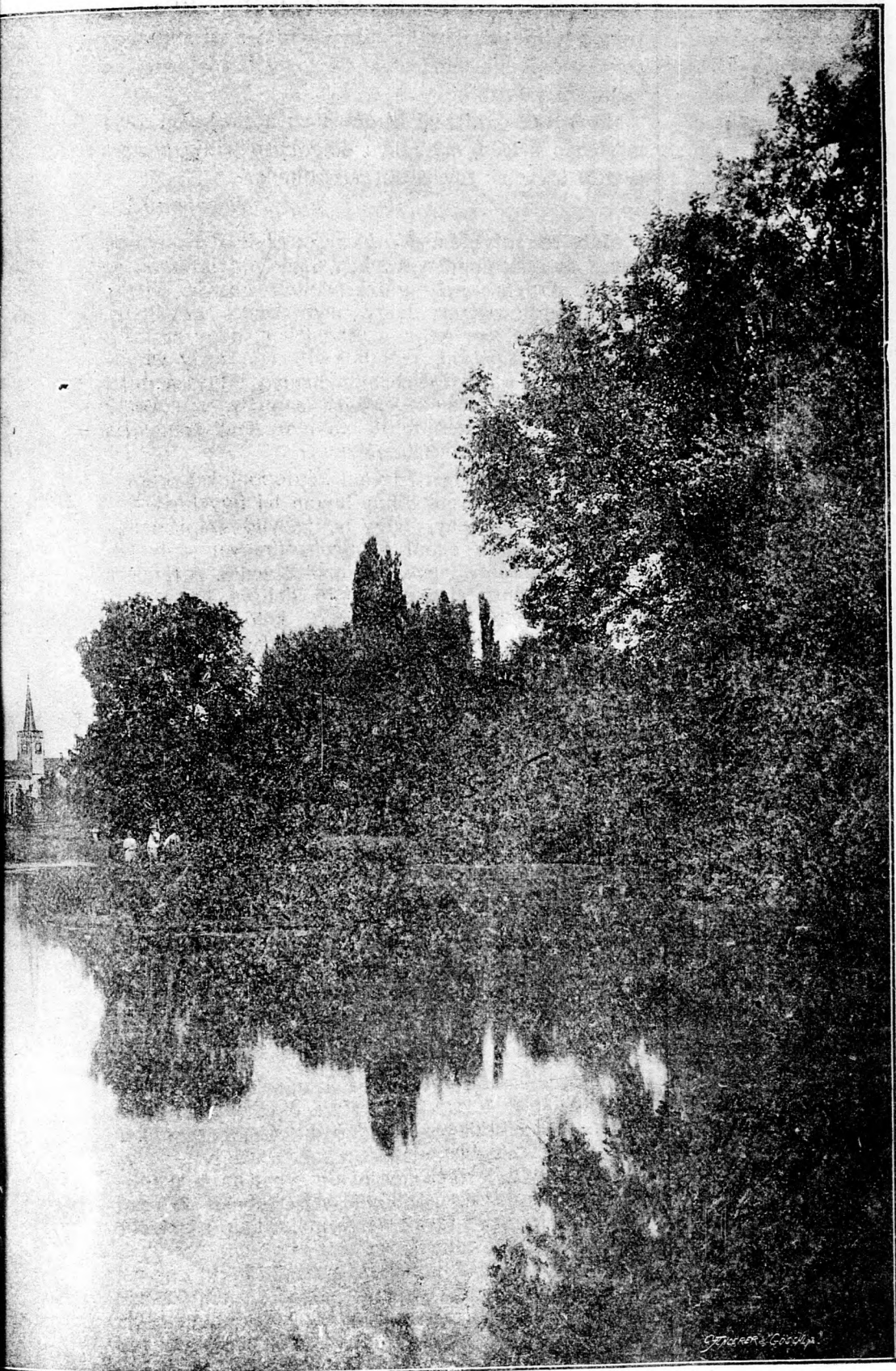
Az összes kiadás tehát három millió korona, amelyből eddig csak a fele térül vissza és a rendező bizottság most a bankoknál kunyorál fedezetért.

**Öngyilkos gyáros.** Spitzer Salamon, a rauni botgyár tulajdonosa, kedden éjjel lakásán mellbe lötte magát. Spitzer alacsony sorból küzdötte fel magát vagyonos emberré. Már jó ideje, hogy kiváltságos anyagi helyzetbe került, de azért továbbra is megmaradt annak, aki volt. Változatlan fáradozással folytatta a pénzgyarapítás lelket elcsigázó munkáját. Nap-nap után a régi serény mértékben dolgozott és kis időre sem akart megpihenni. Környezete előtt gyakran emlegette, hogy az elméje elborulásának tüneteit érzi. Szerda reggelre azután holtan találták meg a lakásán. Mellbe lötte magát. A családja szilárdul hiszi, hogy a megtérbolyodástól való félelem készítette az öngyilkosságra.





A part of the castle



A pálii kastély.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

**Ingyenes népoktatás és gazdasági ismétlőiskolák.**

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter két fontos javaslatot terjesztett most a képviselőház elé. Az egyik javaslat ingyenessé teszi a népoktatást az elemi iskolákban s ezzel ismét hatalmas lépéssel viszi előre az országot a kulturális haladás útján, mert ingyenessé s ezzel a legszegényebb néposztálynak is hozzáférhetővé teszi az iskolázást. A másik javaslat a gazdasági ismétlőiskolákról intézkedik. Jellemző, hogy Magyarországon, amely határozottan mezőgazdasággal foglalkozó ország, ahol a lakosságnak több, mint háromnegyed része a mezőgazdaságból él, évtizedek multak el, amíg a kormány a gazdasági szakoktatás fontosságát felismerte. Volt ugyan nálunk is mindig gazdasági szakoktatás, de azzal senki sem törődött, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó osztály szélesebb rétegeinek is hozzáférhetővé tegyék a gazdasági ismereteket. A kisbirtokos osztály érdekeivel ebben a tekintetben sem törődtek, mint ahogy nem törődtek vele egyéb tekintetben sem. Csak amióta a kisemberek dolgával is kezdtek foglalkozni, körülbelül egy évtizeddel ezelőtt állott be e téren is öröndetes változás. 1896-ban megállapította a kormány a gazdasági ismétlőiskolák szervezetét és tantervét, majd 1902-ben széles alapon újra szervezték a gazdasági ismétlőiskolákat, amelyek nagy lépéssel vitték előbbre a mezőgazdaság ügyét.

Ennek a fejlődésnek betetőzése most Apponyi gróf javaslata, amely a gazdasági szakoktatást a népoktatással kapcsolatban biztos alapokra helyezi. Minden község, amelyek lakossága túlnyomó részben mezőgazdasággal foglalkozik s amelyben ötvennél több ismétlő oktatásra köteles fiú és leány van, köteles mezőgazdasági népiskolát létesíteni, amely szerves összefüggésben lehet a népiskolával vagy külön is felállítható. A földművelési miniszter ezenfelül felhatalmaztatik egyéves gazdasági ismétlő-tanfolyamok létesítésére. Ez az új törvény, amely kétségtől áldásos hatású lesz, már szeptember elsején életbe fog lépni.

**A temesmegyei kiscigazdák kirándulása.**

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-től kezdve kiscigazdái részére 6 napos kirándulást rendezett a Dunántúlra tisztavérű bonyhádi tehének beszerzése céljából. Ezen kiránduláson több gazda vett részt és mintegy 600 korona átlagáruk mellett 8000 koronáért vásároltak bonyhádi fajtájú teheneket és borjukat.

Ezen kirándulás és tenyészállatvásár vezetésével Bászeli Elek másodtitkár lett megbízva, aki az előre megállapított program szigorú betartása mellett a kirándulókkal Temesvárról június hó 15-én este utazott el Budapestre át Kaposvárra, ahol Bogyay Emil gazdasági egyesületi titkár a kirándulókat fogadta és azokkal kocsin Toponárra ment, ahol már az ottani kiscigazdák kiváló anyagjukkal a temesmegyei kiscigazdákra vártak. A vásárlás és bevaggonirozás után a kirándulók Eszéken és az Aldunán át szép tehenekekben és tapasztalatokban gazdagabban Temesvárra hazautaztak.

B. E.

**Olvasóinktól hozzánk beérkező közérdekű kérdésekre — a kérdés közlésével — itt adjuk meg a feleletet.** Bármily irányú kérdésre vonatkozólag szerkesztőségünk mindenkor készséggel adja meg a szakszerű választ.

Közérdekű gazdasági kérdésekben a gazdasági rovat megfelelő helyén, másirányú dolgokban pedig a szerkesztői üzenetek rovatában válaszolunk.

*Rovatvezető.*

**Mélyítő mivvelés.** *Kérdés.* Egy ezideig hiányosan mivvel és csak minden 8 évben trágyázott birtokon az őszszel 35 cm. mély gözekeszántást akarok tétetni, feltéve természetesen, hogy nem kavics az altalaj. Kérem, nem fenyeget-e a veszedelem, hogy az idáig is rosszul trágyázott, mondjuk 15 cm. mély réteget, amelyszántás folytán előző hiányos trágyázás miatt rontok a talaj termőképességén a mély szántással? Nem volna-e célszerűbb 18 cm.-nyre csak szántani s mélyebbre csak túrókét eresztetni?

*Felelet.* A kérdésben felvetett kérdőpontokat csoportokba foglalva, következőkre hívom fel figyelmét.

1. Azon vélemény, hogy a mélyítő szántással a mélyebb földrétegekből felhozott (trágyát sohasem kapott) föld erőtlenné lenne, határozott tévedés. A rendes mélységű szántás alatt fekvő föld (feltéve, hogy normális összetételű, nem kavicsos, kötörmelékessé stb. földről van szó) táplálóanyagokban gazdag és a mélyítő szántással felhozva, a fokozatos oldékonyság arányában a növények rendelkezésére állanak. Innen van egyrészt, hogy a mélyítő szántással kapcsolatban a termések emelkednek közvetlen trágyázás nélkül is. Ezzel azonban nincs az mondva, hogy a mélyítő szántás feleslegessé teszi a trágyát, sőt ellenkezőleg, minél *mélyebb réteget* vonunk a természet körébe, annál erősebben kell trágyázni, ellenkező esetben az eddig például csak 15—20 cm.-re kimerült föld a mélyítés folytán 30—35 cm.-re fog kimerülni. A rendszeres mélyítő mivvelés fokozott trágyaemelését kíván.

2. Ha a föld eddig csak 15 cm. mélyen volt rendszeresen megszántva, akkor gözekével egyszerre 35 cm.-re lemenni helytelen eljárás lenne. Ennyi *nyers földet* egyszerre felhozni nem szabad, mert az ősztől tavaszig (tehát a vetés idejéig) megszelidülni nem képes. A soha sem szántott u. n. nyersföld az időjárás, a levegő s téli fagy porlasztó hatása alatt porhanyóssá válik; a benne foglalt ártalmasabb anyagok átalakulnak; a nehezen felvehető táplálóanyagok egy része öldékonnyá válik: a nyers föld termőképes földdé válik, Csakhogy ebben a túlvastag rétegben nehezen megy véghez s így megesik, hogy a mélyítés utáni évben (a talaj folytonos összezáródása, összetömörödése folytán is) rossz terméseink lesznek s csak 1—2 év múlva kezd a mélyebb mivvelés jó hatása mutatkozni.

Épp azért a föld minősége szerint, 5—10 cm.-nél több nyers földet egyszerre felhozni nem szabad vagyis a mélyítést fokozatosan kell keresztülvinni. Ha tehát a föld ezideig csak 15 cm.-re volt szántva (ami valóban nagyon kevés) akkor ezen rétegen alul 5—10 cm.-nél mélyebbre menni nem szabad; ha utólag mélyítés alá fog jönni ezen tábla, ismét 5—10 cm.-rel lejjebb mehetünk.

3. Az előbb kifejtett s a hirtelen mélyítéssel előálló bajoknak elejét vehetjük, ha ilyen körülmények között például 18—20 cm.-es szántást adunk s a szántással kapcsolatban 12—15 cm.-re porhanyítunk, vagyis altalajporhanyítást adunk a rendes mélységű szántás alatt. Így a földet 30—35 cm. mélyen szintén megporhanyí-

tottuk, de ebből csak 20 cm. szántatott meg, a többi a szántott réteg alatt egyszerűen megporhanyított, de felszínre nem került. A felporhanyított réteg szintén szelidebbé válik, a termések fokozásához járul anélkül, hogy a túlmély szántással előállható bajok bekövetkezzenek. Ha azután ezen tábla (3 év múlva ez a leg-helyesebb) ismét mélyítő megmunkálásban részesítetik, akkor már bátran lehet a teljes mélységre mélyítő szántást adni, mert az előzetesen felporhanyított altalaj, nyerseségéből már sokat veszített. Ha a rendes mély-ségig szántott földréteg alatt pár cm.-re rossz altalaj fekszik (kaviccos, vasas, hibában szenvedő) akkor a mélyítő művelés csakis altalajporhanyítással (túró ekével) oldható meg, mert ilyen rossz minőségű földet felhozni nem szabad.

#### Lóhere fogásolás és mag biborhere aratás.

**Kérdés.** 1. Búzába vagy rozsba vetett lóherét tanácsos-e középkötött talajon a védőnövény lekerülte után megfogasolni? 2. Mának hagyott biborhere mily állapotban aratandó?

H. I.

**Felelet.** 1. A búzába vagy rozsba vetett lóherét, a védőnövény lekerülte után megfogasolni nem szabad, mert feltétlenül kárt okoz benne, akár kitépéssel, akár a fiatal fejlődő tövek erőművi megsértésével, amit (különösen a nyári forróságban) kiheverni képtelen. Leghelyesebb a lóherét a következő év tavaszán (és pedig korán) megfogasoltatni.

2. A biborhere általában véve bőven köt magot, de viszont könnyen pereg is. Az aratásnál tehát nem szabad a teljes, illetve túlértést bevárni, hanem amint a mag sárgás színnel keményedni kezd, azonnal hozzá kell fogni letakarításához. Leghelyesebb harmatos időben aratni, villahegyekben megszáritani s ponyvás szekereken behordani. Csépelni csak akkor kell, ha a gubói teljesen s jól kiszáradtak, ilyenkor magja eléggé könnyen kiválik hüvelyéből.

**Csalán-irtás.** **Kérdés.** Tiszamenti erdeink egy részét, amely szarvasmarháknak kitűnő legelőt szolgáltat, kiirtottuk; de sajnos, ezen területeket a csalán teljesen ellepte, úgy hogy a hasznos jó füvek nem nőhetnek s így attól tartunk, hogy a legeltetést be kell szüntetni legelőhiány miatt. Kérem tehát, mi módon lehetne ezt kiirtani, hogy ezáltal a legelőn lévő jó füvek kárt ne szenvedjenek.

**Felelet.** Előfordul, hogy a csalán, különösen írtás földeken nagy tömegben lép fel, ahonnan csak rendszeres talajműveléssel, kapásnövények vagy zölden lekaszálandó takarmánynövények termesztésével írtható ki. Felléphet a csalánnak mindkét faja, az ú. n. apró- vagy árvacsalán ez egyévi, magról szaporodó és a nagy vagy kétlaki csalán ez évelő s tarackos kifutókkal bíró gyom, mely úgy tarackjai, mint mag útján szaporodik. Tarackos kifutói a közönséges tarackhoz hasonlóan a felsőbb talajrétegekben terjeszkednek. Ha az írtásföldet rendszeres művelés alá vesszük, akkor a csalán csakhamar kipusztul. Ha ellenben füves területnek akarjuk használni, akkor csakis ismételt rendszeres gyakori kaszállással írthatjuk a csalánt; legeltetéssel ellenben nem, mert a jószág elkerüli. Kérdés, nem lenne-e helyesebb említett területet rendszeres művelés alá venni, a csalánt gyökeresen kiirtani s ennek megtörténtével befűvesíteni.

K. K.

## VEGYESEK.

**Országos sörárpa- és komlókiállítás.** Az OMGE, a földművelésügyi miniszter támogatásával 1908. évi október hó 1-től 7-ig terjedő időben Budapesten, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez. A kiállításon részt vehet minden magyarországi termesző 1908-ban termesztett sörárpával és komlóval. A kiállításra beküldendő sörárpa mennyisége 9.5 kg. Az árpaminta legalább 50 q azonos árpamennyiség több helyéről veendő s két zacskóba osztandó el, úgy hogy azok mindegyikébe kb. 4.75 kg. jusson. Az árpaminták a m. kir. növénytermelési állomás címére Magyaróvárra küldendő, mely azok vizsgálatát végezni fogja. A beküldendő komlómennyisége 2 kg., mely legalább 5 q. azonos légszáraz komlóból veendő. A komlóminták az OMGE titkári hivatalának címére Budapest, IX., Köztelek-utca 8. küldendő be. A bírálat alapján legjobbnak talált árpa és komlóminták pénz, oklevél illetve értéktárgy díjjakkal fognak kitüntetettetni.

**Gazdasági előadások a soproni katonaság részére.** A sopronmegyei gazdasági egyesület a soproni honvéd- és közös hadseregbeli legénység részére gazdasági előadásokat fog rendezni és pedig a honvédség részére júl. és aug. hónapban át minden héten egy előadást, illetőleg előadással egybekötött kirándulást valami közeli faiskolába, szőlőbe, tejgazdaságba stb., hogy így a legénység ne csak elméleti, hanem gyakorlati ismeretekben is erősödjék. A közös hadsereg részére a jövő év január és február hónapjaiban lesz fegyvernemek és sorozási évfolyamok szerint beosztva, összesen 60 előadás. A katonai parancsnokságok a gazdasági egyesületnek ezen törekvését nagy buzgalommal támogatták és a maguk részéről is hozzájárultak a tantervezet minél célszerűbb megállapításához.

**Erdei magvizsgáló intézet.** Darányi földművelésügyi miniszter a selmecbányai központi erdészeti kísérleti állomással kapcsolatban erdei magvizsgáló intézetet létesített, amelynek jóváhagyott szabályzatát most tették közzé. Az intézet úgy a hatóságoknak, mint magánosoknak rendelkezésére áll. A magánosok bizonyos mérsékelt díjat fizetnek, azon vállalatoknak, akik évente nagyobb számú vizsgálatot végeztetnek, a földművelésügyi miniszter megengedte, hogy jelentékenyen mérsékelt előfizetési díjért vehessék igénybe az intézet szolgálatait.

**KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.** Ezen rég kipróbált diétetikus szer elősegíti a lovaknál, szarvasmarháknál, valamint a többi háziállatoknál az emésztést, az anyagcserét és étvágyat. Teheneknél a tej szaporítását és javítását idézi elő. Sok távlovagló és tréner különös előszeretettel adagolja sikerrel a korneuburgi marhatápport a nagyon drága karlsbádi só helyett, mivel ezen készítmény a karlsbádi só legtöbb tulajdonságával bír. Naponkénti néhány evőkanálnyi kis adagokat a lovak megnedvesített zabjába vagy a tehének takarmányába keverve nagyon ajánlatos teljesen egészséges állatoknál is, hogy azok ellentállóbakká legyenek és így ne essenek áldozatává a katarusoknak, az anyagcsere és emésztés okozta zavaroknak.



## MULATTATÓ



### Pusztaszeri éjszaka.

Irta: Hegedüs András.

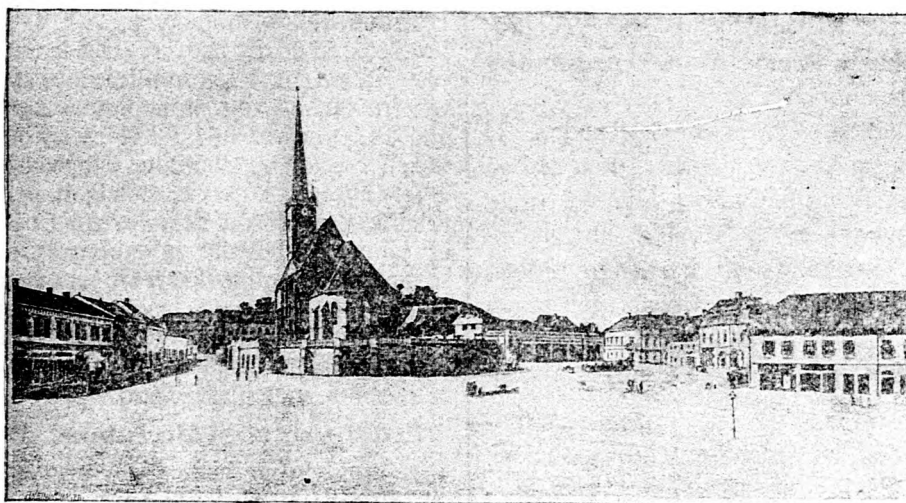
I.

Nyarantszaka, ha lemegyek a Tisza mellé, ellátogatok Pusztaszerre is. Ez a látogatás mindig bele kerül az úti tervbe s a Pusztaszeri Árpád-Egyesület lassú, de folytonos munkálkodásáról győződöm meg évről-évre.

Régóta nem voltam oda lent aratás idején. A nagy forróság miatt az idén kényszerítés következett be, Péter-Pál előtt már úgyszólván az egész mezőségen learattak.

Nem tagadom, az éjszakai utazás után jobb szerettem volna a tanyába maradni délig; a budapesti cimborák: egy piktor (aki vázlatokért jött le Pusztaszerre) és egy író mesterember, megneszelték a tervemet, mert rövidesen megérkeztek. Átcsaptak az Éren, pepita nadrágjukról és a sárga cipőkről lesírt a nádrengeteggel való küzdelem. A tulajdonai piktor még nem volt az Alföldön s rétesnek nézte a lángost, de bepakolt belőle alaposan.

Batki Ferenc gazda még egyszer előhozakodott ezután azzal, hogy jobb lenne délben indulni, mert akkorra kész lesznek a nyomtatással. Belenyugodtunk. Batkiné főzött ebébre juhhusos tarhonyát, amit jól esett a frissen



Dees város főtere a nagytemplommal.

A fuvarosom Batki Bálint Ferenc gazda, aki 1890 óta fuvaroz engem a szeri pusztára, megcsóválja a fejét, amint beállítok a tanyájába:

— Mer' mér nem gyűtt karácsonykor, nem ilyen időbe, mikor a munka dandárja a nyakán az embörnek?

— Hát nem visz ki kend ma Szerre Ferenc gazda?

— kérdem.

— Ki vinni ki viszöm, már csak szokásbul is, de a lovakkal nyomtatnak a fiaim s a gyerekeknek nem tudok mára munkát adni.

Az öreg megnyugodott, amikor elmondtam, hogy nem magam vagyok, hanem a pusztai csárdánál van még két társam. (Kajla bajusza alatt mosolygott, mert tudta, hogy a fuvardíj ekképpen megháromszorozódik.)

#### Készülődés.

Míg az öreg befogott, letelepedtem a tanya előtti epörfa alá kitett asztal mellé; Batkiné éppen kenyeret sütött az aratóknak s rövidesen fölterített az asztalon; egy tálban lángost, mellé kis juhsajt s borított.

sült ropogós rozskenyérrel bekanalaznunk. Kijött velünk az öreg tanyai tanító is, aki még ezelőtt huszonöt esztendővel *részért* aratott a módosabb tanyai gazdáknál, lassanként azonban megvagyonosodott és egyben kiöregedett a munkából. Most az évszáró vizsgát megtartja május derekán, azután méheiben tölti örömét. A pusztai kultúra fölönt apostola nagyon örvendett azon, hogy többedmagammal jöttem az idén.

#### Indulás. A honvédsírok.

Délután háromra járt az idő, mire elindultunk. A terv az volt, hogy kint töltsük az éjszakát is a pusztaszeri romoknál, e végből aztán Batkiné vacsoráról is gondoskodott. Jó két óra tellett bele, mire a honvédsírokhoz értünk, úgy vélem régebben írtam már e sírokról a „Független Ujság“-ban. Negyvennyolcban tábori pénztárt szállított keresztül a pusztán Gracza Antal honvéderőnagy s pusztai futóbetyárok éjszakának évadján elpusztították a szabadságharc félisteneit, akiket a pusztai népe temetett el a domboldalon. Vasráccsal vette körül

a kegyelet a honvédsírokat. Rövid imával adóztunk mi is, az öreg tanyai tanító kezdésére elénekelvén a Hazádnak rendületlenül aztán tovább evickéltünk a sívány homokos országúton.

Alkonyodóra járt az idő, mire a romokhoz értünk; a piktor hozzáfogott nyomban a munkájához; mi pedig a gyöpre heveredtünk s az öreg tanító megtartotta egy évi beszámolóját. Hány lopás, rablás, tanyaégés volt tavaly óta, kik holtak meg és így tovább, sorra került minden.

Mikor aztán a munkásviszonyok felől érdeklődtem, elborult az öreg arca.

— Hja uram, eddig a pusztai népe közé csak a magukféle emberek, no meg a drótos és üveges tótok kerültek, ritkán a rongy- és csontszedő zsidó. (Az öreg szép társaság közé csoportosított bennünket!) Most már ritkán hallani, hogy:

— Csontot, rongyot, subadarabot! Most már egyre sűrűbb az agitátor; úgy jönnek éjjel s a hajnalba munkába menő nép már kész szociálista, éjszakának évadján beadják neki a maszlagot. A pusztai kapitányságot kerülik, mint az ördög a szentelt vizet s mire az hírtük veszi, már a harmadik határban járnak. A nép úgy beszél az embernőzéstől, derestörvényről, mintha csak az iskolában tanulta volna.

— Nem jó vége lesz ennek uraim! — fejezte be a tárgyat az öreg tanító.

*Nóta, amit az irodalom tanára nem ismer.*

Közben beestellett. A piktor bevégezte munkáját. Fuvarosunk fölmelegítette a bográcsban a délről maradt juhhúsos tarhonyát s vacsorához ültünk.

Az uradalmi földekről hazatérő munkásnép dala fűszerezte az egyszerű estebédet:

Márványkübül, márványkübül  
Van a Tisza fenéke.  
Gyöngé vagy még, gyöngé vagy még  
Rúzsám a szerelómre.  
Gyöngéségöd nem akarom próbálni,  
Szép a babám, jó a babám  
Hogy köll tüle mögválni...

Az író mesterember, aki irodalmat tanít egy pesti intézetben, azt vitatta, hogy ezt a népdalt ő már olvasta valami verseskötetben.

Ráczáfolt azonban a tanár úrra másnap Szatymazon Beck Pista, a szögédi polgárőrség lovaskapitánya, aki kétséget kizáró módon igazolta, hogy még a cigányok sem tudják elmuzsikálni s a nép ajkán van csak s annak a lelkéből fakadt ez a nóta...

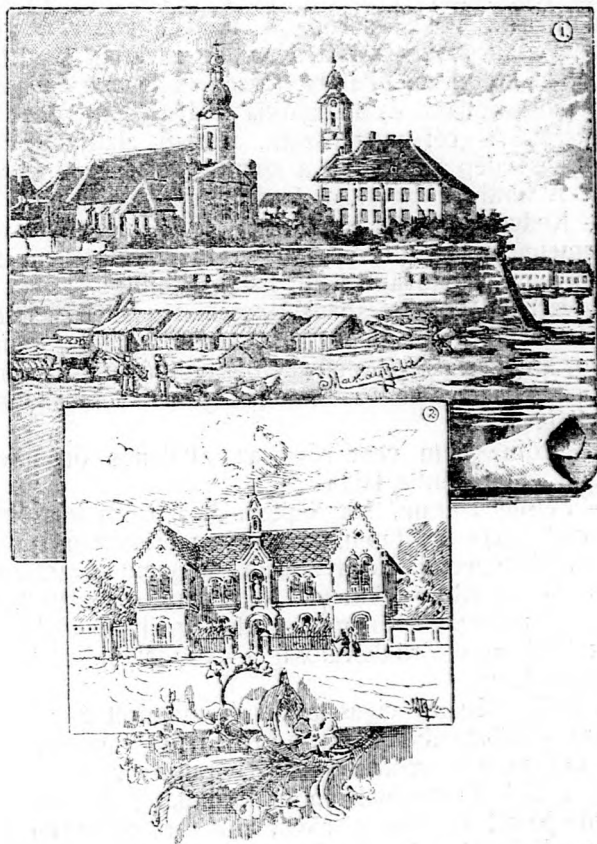
*Éjjel a pusztán.*

Rég elpihent a fáradt nap az ég peremén, vérvörös sávjai nyomán milliárdnyi csillagszemek ragyognak a boltozaton. A hold csak hajnaltájt kél föl Batki Ferenc gazda vélekedése szerint s a koromsötétség, mely az egész pusztát uralmába vette, még lebilincselőbbé tevé a pusztai éjszakát. A csöndet, hangtalanságot nagynéha zavarta meg egy-egy tanyai komondor vakkanása, vagy csikonyerítés, mely tanyaistállóból irányult mi felénk.

— Az anyakancát kipányváza a gazdája tilosba, azért nyerít a csikó, akinek a gyöngé lábát a hűvös harmattól félti a gazda.

Batki Bálint Ferenc gazda mondta ezt, aki fiatalabb korában a csöngölei, pálosi és öttömösi tanyákon *zsaró* volt s a tanyák közt sohasem változó környüállások alapos ismerője.)\*

Véleménye rövidke megkockáztatása után fölélesztette Ferenc gazda az alvóban levő parazsat, szárazgalyakat rakott reá, hogy a szúnyogokat távol tartsa az irhás subán heverésző társaságtól. Aztán lepihent ő is a kiterített subára s szótalanul szívtuk a vörös cserépipákból a csöngölei szűzdohányt.



Győri képek.

Nem mondhatnám, hogy Batki Ferenc gazda velem, a régi ismerőssel szemben gyakorolni szokta volna pusztai kóborlásaink közben a „szótalan magyart“, de most, mivel hogy előtte idegeneket is hoztam magammal, szokásos közlékenységével alább hagyott. Mint-hogyha csak egy gondolat rabjai lettünk volna valamennyien, órahosszákat töltöttünk a szintazonképek hangtalan éjszakában, a nélkül, hogy valamelyikünk egy szót is kockáztatott volna. Egy ezredéves mult idő eseményeinek tetthelyén — úgylátszik — a társaság egyetlen egy tagja sem talált méltó beszéd tárgyát...

(Folyt. köv.)

\*) Zsarónak hívja a pusztai nép a lovasrendőrt, a pusztai kapitány legényét, akinek hivatali kötelessége levén az adóintó cédula kikézbésítése is, ami pedig *zsarolás* számba megyen a városi urak részéről.

## APRÓSÁGOK.

**Apróságok királyunkról.** Mikor I. Ferenc József néhai Erzsébet királyasszonynyal 1885-ben Gasteinben találkozott I. Vilmos-sal, a német császár mindenáron el akarta őket kísélni. Ferenc József hiába kérte az agg uralkodót, hogy kímélje magát és ne menjen velük; Vilmos hajthatatlan maradt.

— Akkor hát *parancsolom* neked, hogy maradj itt!

A német császáron hadseregünk vezérőrnagyi uniformisa volt, s azonnal elérte, mi címen mer a nálánál ifjabb Ferenc József egyszerűen ráparancsolni. Fesztes állásba vágta magát, szalutált és szíves szavakkal búcsuzott el a királyi pártól.

1886. augusztus 30-án történt Budapesten, a Ferenc József kaszánya zárókő letételekor. Királyunk már aláírta az okmányt, melyet az aktus után bealaztak, aláírta néhai József királyi herceg is, a polgári és katonai notabilitások voltak soron. A mint *Pejacsevich* gróf hadtestparancsnokra került a sor, ez zavartan kezdett a zsebében kotorászni. Ferenc József észreveszi *Pejacsevich* motoszkalását és odanyújtja kedves emberének — cvikkerét. A gróf megköszöni, fölteszi, aláírja az okiratot, visszalép a sorba, de a szemüveget elfelejti visszadni. A király e szavakkal fordul *Pejacsevich*-hez:

— Kedves gróf, ön túlságosan jó véleménynyel van a szemüvegről. Pedig téved. Még jó ideig szükségem lesz szemüvegre, ha tovább nem, hát halálomig.

Udvari bál volt Bécsben. Megjelent azon egy széles körben ismert előkelő nő is, a kinek komoly, szinte komor arckifejezése éles ellentétben volt a terem vidámságával. Észreveszi ezt Ferenc József és azonnal hozzálép.

— Grófné nem vesz részt az általános örömben. Valami gond bántja talán?

— Felsőleges uram, alig léptem át a Burg küszöbét, értesített egyik barátnőm, hogy férjem Triesztben súlyosan megbetegedett. Környezetem, hogy ne aggaszson, eltitkolta ezt eddig előttem. Négy nap óta nem kaptam hírt uramról, — négy nap, felség, ilyen körülmények közt egész örökkévalóság — csodálható-e, hogy nincs kedvem?

A király néhány vigasztaló szót mondott és visszavonult a bálteremből. Aránylag rövid idő múlva visszatért. Odament a grófnéhoz és táviratot mutatott neki, mely a férj állapotának jobbrafordultáról hozott hírt. Ferenc József ugyanis a rövid időt arra használta föl, hogy sajátkezűleg írt sürgős táviratot küldött és természetesen kapott Triesztből.

**A nemes gesztenyefa.** Kevés fa van, a mely annyi haszonnal járna, mint ez. Gyümölcse, mely délvidéken sokszor a kenyeret pótolja, keresett árucikk. Már a tizedik évben terem, húsz éves korában megadja a rendes termést és ebben azután kitart a legvénebb koráig; százötven-kétszáz liter a termése egy évben. Négyszáz, sőt hatszáz éves korig is él. Fájából gerenda, ászokfa, deszka és küszöb kerül ki, kitűnő minőségű, mely vetekszik a tölgygyel. A Földközi tenger országai boros- és olajos-hordókat gyártanak belőle és sok más edényt, melynél a tartósság a főkiváncsolom. A németek építésre használják föl és tapasztalatból tudják, hogy tartós a belőle épült ház is. A jól kezelt gesztenyefaerdő (kivált lapályon és mély, nyílt völgyben) több hasznot hoz, mint akármelyik másik. Elszászban megfigyelték, hogy évenként százötven-kétszáz márkát hoz egy hektár ilyen erdő, az élőfák pedig tizenöt-tizenhat méterrel nőnek ezalatt nagyobbra. Melyik másik fáról mondhatjuk el ugyanezt?

Téves az a nézet, hogy a szelid gesztenye csak a

délvidéken fizet jól. A hol a szőlő megterem, ott jól fizet ez is. Elszászban hatszáz méter magas hegyeken találjuk pompás állapotban. A Harz vidékén, nyírkos, sötét völgyekben jobban él, mint sok meleg tájon. Hollandiában, hol már a szőlő nem terem, sok helyütt találunk gesztenyefát egyenkint, fasorban vagy csoportban. Korzika híres gesztenyeerdeit azonban most veszedelem fenyegeti, mert a fa héjából gallus-savat csinálnak, a melynek igen magas az ára és e célra erősen irtják az erdőt.

**A tigris karmai közt.** Zürichben vasárnap este ijesztő esemény történt a Casino-Silhölzl variété színpadán. Közvetlenül az előadás előtt Havemann Richárd állatszeliidítőt megtámadta egyik tigrise. Közé egy negyed óráig volt az állatszeliidítő a tigris karmai között és csak úgy menekült meg, hogy halottnak tetette magát. A tűzoltók vízsugárral locsolták a tigrist, amely erre elbocsátotta áldozatát. Havemann a nyakán sérült meg. A közönség körében óriási ijedelem volt és többen elájultak.

## KÉPEINKHEZ.

**A parnói kastély.** Sok szép képet közöltünk már a magyar főúrak otthonából. Most a parnói kastélyt s annak gyönyörű kertjét a halastóval együtt mutatjuk be.

**Vidéki városok.** A vidéki városok fölsegítése végett a mostani kormány törvényjavaslatot fog terjeszteni a képviselőház elé. Rá is fér a vidéki góczpontokra a támogatás, mert eddig is szépen fejlődtek, amint ezt két szépen fejlődő város: Győr és Deés látképei igazolják.

## Szerkesztői üzenetek.

**Szülőkhöz.** Az iskolai év végeztével készséggel adunk útbaigazítást a szülőkhöz, akik elemi iskolát végzett gyermekeik pályaválasztásánál hozzánk tanácsért fordulnak.

**K. J.** Panaszkodik, hogy az idén megint nem jól fizet a gabona. Sajnos úgy van, amint a minisztérium termésbecslései is igazolják. Eleget emlegetjük, hogy kisgazdáink térjenek el az egyoldalú szemtermelésről.

**K. F.** A gyöngyösi mezőgazdasági és ipari kiállítás szeptember 6., 7. és 8-án lesz.

**Gy. B.** Várja meg, amíg ilyen állásra pályázatot hirdetnek és akkor a hirdetmény értelmében adja be kérvényét.

## Előfizetési felhívás!

Július hó elsején új előfizetést nyitottunk a **Független Ujság**-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földművelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Amellett, hogy a **Független Ujság** tájékoztatja a gazdát, kisiparost mindarról, ami őt ér-

dekli; „Mulattató“ rovatában elbeszéléseket, költeményeket, ismeretterjesztő olvasmányokat közöl hétről-hétre.

Küzd a magyar nemzet gazdasági jóléteért, fölkarol minden mozgalmat, amely a magyar nép megerősödésére irányul.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“.

Ennek a mi programmunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Egyszóval: a „Független Ujság“ a magyar nép őszinte barátja, tanácsadója, melyet elismert magyar írók szeretettel írnak a magyar nép számára. A „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv“ című karácsonyi ajándékunkat, amely kiváló írók tollából számos tanulságos és hasznos cikket, képekkel ellátva tartalmaz, mindazok megkapják, kik legalább félévre előfizetőink sorába lépnek.

Előfizetési ár:

<b>Egész évre . . . .</b>	<b>8 korona</b>
<b>Félévre . . . . .</b>	<b>4 „</b>
<b>Negyedévre . . . .</b>	<b>2 „</b>

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“  
szerkesztősége és kiadóhivatala  
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

## Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. június 3.

### Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

**Husneműek:** marhahus 1.24—1.40 K., helybeli borjúhús 1.08—1.24 K., sertésbél 1.44—1.46 K., szalonna füstölt 1.28—1.40 K., szalonna, olvasztani való 1.20—1.30 K., hárj 1.36—1.40 K., sertészsír 1.40—1.44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K., hazai sonka 1.80—2.— K. szalámi 3.20—3.60 K.

**Baromfi-félék:** —.——.—— K., rántani való csirke 1.60—3.20 K., sütni való csirke 3.20—4.— K., kacsa, hizott 14.—20.— K., lud, hizott 14.—20.— K., pulyka, hizott —.——.—— K. páronkint. Vágott hizott liba 1.30—1.50 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.20—1.60 K. kg.-ként.

### Budapesti piaci árak.

**Gabona.** (Arak métermázsánként értendők). Buza 23.—23.05 K. Rozs 20.— K-tól 19.80 K-ig. Árpa 12.80 K-tól —.—— K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 14.55—14.70 K. Tengeri 13.10—13.40 K.

**Teavaj:** (centrifugált) 2.80—3.10 K., főzővaj 1.80—2.20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

**Tojás:** bácskai 77.—78.— K., erdélyi apróbb áru —.——.—— K. ládánként (1440 drb). Apadt —.— K., meszes —.— K.

**Zöldségfélék:** Burgonya (vagonárú) sárga 4.60—6.— K., rózsás új 5.—6.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.——.—— K., mm.-ként.

**Liszt ára 100 kg.-ként.**

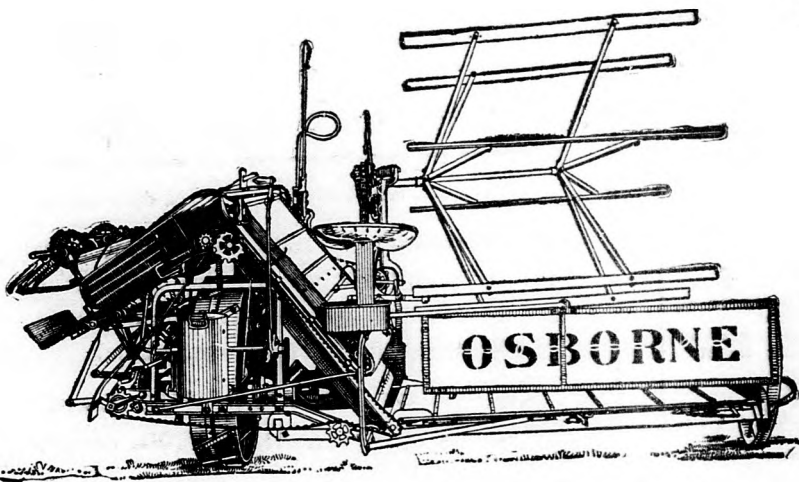
Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	
K.	33.60	33.20	32.80	32.20	31.80	31.40	30.60	29.40	—.—

**Takarmányvásár.** Réti széna 6.40—9.—, muhar 8.20—9.80 zsup-szalma 6.40—6.60, alomszalma 4.—5.—.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:  
**zsitvabesenyői Rubinek Gyula,**  
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

**== A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.**

# Osborne aratógépeket



szénagereblyéket,  
járgányos :: :: ::  
cséplőkészleteket,  
gabonatisztító ro-  
tákat és mindennemű egyéb  
gazdasági gépeket első-  
rendű kivitelben szállít

„**RÜBNE**“ mezőgazd.  
gépgyár r.-t.  
**MOSONBAN.**

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

# gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

## Magyar Általános Hitelbank



Áruosztály — Gyapjuárverések  
Nádor-utca 12. sz.

## KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete  
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

### CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

## Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.40. — kor.
Tartalékok	-----	64.760.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	90.349. — kor.
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109.531.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	39.243.65 kor.

**Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle médezetek szerint.**  
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi tiszteletességűtől úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.  
Az 1902. évi tiszteletességű közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselőik közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Legjobb és legolcsóbb

## gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivélsügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

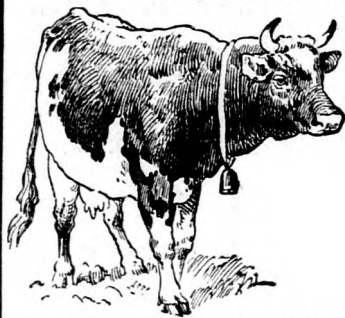
### Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körút 7. sz.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

## KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor



Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

**KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor**  
csak ezen védjeggyel valódi.



Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szá u.

## Alfa-Separator Részv.-Társaság



BUDAPESTEN VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

## Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

**Ujdonság!** Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legelőkétebb fölözgépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.